
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

Academic leadership of school administrators as opinion by teachers.
Mueang Narathiwat District, Narathiwat Primary Educational Service Area
Office 1.

ยุวดี เกื้อสุวรรณ¹, ร.ต.อ.ดร.นิรุทธ์ นันทมาศวังนารา²
Yuwadee Kuosuwan¹, Pol.Capt.Dr. Nirut Nantamaswangnara²
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษานราธิวาส

Abstract

The purpose of this research were to: 1) study the academic leadership of school administrators as perceived by teachers in Mueang Narathiwat District, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1; 2) compare the academic leadership of school administrators as perceived by teachers in Mueang Narathiwat District, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, categorized by gender, work experience, and school size; and 3) compile problems and suggestions regarding the academic leadership of school administrators under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1. The research population consisted of 846 teachers from 40 primary schools in Mueang Narathiwat District, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, during the 2025 academic year. The sample size was determined using Gracie and Morgan's table, resulting in 264 participants. The research instrument was a questionnaire. Statistical analyses included percentages, means, standard deviations, t-tests, and F-tests.

Research result can be concluded as follows; 1) The academic leadership of school administrators, as perceived by teachers in Mueang Narathiwat District, under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, was found to be at a high level both overall and in individual aspects. 2) A comparison of the academic leadership of school administrators, as perceived by teachers in Mueang Narathiwat District, under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, categorized by gender and school size, showed no significant overall difference. Teachers with different work experience also did not show significant differences in their opinions regarding the overall academic leadership of school administrators. However, when

considering individual aspects, there were statistically significant differences ($p < .05$) in opinions regarding the academic leadership of school administrators, as opinion by teachers in Mueang Narathiwat District, under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1. Suggestions for improving the academic leadership of school administrators, as perceived by teachers, include: administrators should be involved in clearly defining academic goals, communicating these goals to all parties, regularly supervising and monitoring teaching, and supporting teacher professional development and motivation to systematically improve the quality of education.

Keywords: Academic Leadership, Educational institution administrators

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 40 โรงเรียน 846 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเกรซีและมอร์แกน จำนวน 264 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ ขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 คือ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการอย่างชัดเจน สื่อสารให้ทุกฝ่ายรับทราบ นิเทศและติดตามการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูและสร้างแรงจูงใจเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา เป็นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้ และปรับตัวพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย การศึกษาควรจะมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในฐานะผู้มีอำนาจขององค์กรจะต้องตัดสินใจดำเนินการให้แผนยุทธศาสตร์และภารกิจของสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบ มีการสร้าง คุณภาพสำหรับอนาคต และติดตามกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ทางการศึกษาของคนในชาติและสามารถยกระดับศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดทักษะการแข่งขันที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอันเป็นแรงขับที่ท้าทายอย่างมากต่อโลกอนาคต (อมรรัตน์ เตชะนอก, 2563: 4) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) ได้กำหนดไว้ว่า รัฐบาลต้องพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนให้มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

รูปแบบภาวะผู้นำส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาที่เอาใจใส่กับการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นหลัก หากจะพัฒนาโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความเป็นต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ จากงานวิจัยของ อรุณา ไกลฝน, ทริพย์ทิรัญ จันทรักษ์, และวโร เพ็งสวัสดิ์ (2566) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งส่งเสริมบรรยากาศด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับพ.ม.ท. ไทยภาคใต้, สุขุม พรหมเมืองคุณ, และอุดมศิลป์ วงษ์วิชิต (2560) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างมากในทุกด้าน เฉพาะงานวิชาการเป็นถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างชัดเจน มีการจัดอบรมหลักสูตรที่จะพัฒนาครูไปในแนวทางที่ส่งเสริมความก้าวหน้าของโรงเรียนวิทยาศาสตร์ที่เน้น และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และสอดคล้องกับ วิเชียร กันหาจันทร์, ยุวธิดา ชำปัญญา, และ ธันยาภรณ์ นวลสิงห์ (2561) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ จากที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในทุกด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งเป็นดัชนีตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาพบว่า การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ในปีการศึกษา 2566 และปีการศึกษา 2567 โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาค่อนข้างสูง ซึ่งปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำนั้นก็คือการวางแผนการบริหารงาน และการดำเนินงานวิชาการและที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีคุณสมบัติเฉพาะด้านวิชาการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพราะงานวิชาการนั้นเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมที่อยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้น

การวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ระหว่างปีการศึกษา 2567-2568 พบว่า โดย

ภาพรวมของเขตพื้นที่การศึกษามีคะแนนเฉลี่ยรวม 4 วิชาในปีล่าสุดอยู่ที่ 26.61 คะแนน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2567 ที่มีค่าเฉลี่ย 33.62 คะแนน พบว่ามีค่าพัฒนาลดลงถึง -7.01 และเมื่อพิจารณาเทียบกับค่าเฉลี่ยระดับประเทศในปี 2568 ที่ 35.38 คะแนน จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในเขตพื้นที่ยังคงมีช่องว่างที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน หากพิจารณาจำแนกรายวิชาจะพบว่า วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ 32.59 คะแนน และเป็นวิชาที่มีอัตราคะแนนลดลงจากปีที่ผ่านมามากที่สุดถึง -8.18 ในขณะที่วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำเพียง 18.97 คะแนน และลดลงจากเดิม -7.20 ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษก็มีแนวโน้มคะแนนที่ลดลงเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 28.02 และ 26.86 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1: 2568) เพื่อให้การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับบทบาทจากผู้บริหารจัดการทั่วไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการ

ดังนั้น จากสภาพปัญหาและผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการใช้พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการหรือภาวะผู้นำทางวิชาการของตนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ได้นำไปประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้บริหารที่มีความสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของฮอร์และเมอร์ฟี (สุชาร์ตัน ลูกเมือง, 2564: 10 อ้างอิงจาก Hallinger & Murphy, 1985, น.21-224) ซึ่งได้เสนอพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการหรือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไว้ 11

แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารงานในสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปโดยได้กำหนด ขอบข่ายของการบริหารงานแต่ละด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555: 33-35)

ลิเรมอร์ ทองสมนึก (2562: 40) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ การปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ

วิลดี และติมมอร์ค (Wildy and Dimmock, 1993: 34) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการว่า หมายถึง ภาระงานของผู้บริหารเองหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่าง ๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นในกระบวนการเรียน การสอน กำกับติดตาม นิเทศการเรียนการสอน กำกับติดตามการนิเทศครูเป็นคณะกรรมการอำนวยการ หรือประสานงานส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร

พัฒน์ดา มิ่งมิตร (2567: 28) ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึง พฤติกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำไปให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายในด้าน วิชาการที่กำหนด โดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาครู การนิเทศติดตามผลการเรียนการสอน และการส่งเสริม บรรยากาศคาสังแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ การดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ ทั้งการเป็นผู้นำการบริหารและนำกลุ่มให้กระทำการกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ อันจะ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด โดยร่วมมือกับคณะ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้

ภาวะผู้นำทางวิชาการตามแนวคิดทฤษฎีของฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี

สุชาร์ตัน ลูกเมือง (2564: 22) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขอบเขต ด้านวิชาการของโรงเรียนโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการประเมินความต้องการของครู เพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียน ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการ ของโรงเรียน และพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อการปรับปรุงการ ปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกช่วงชั้น

สุชิน ประสานพันธ์ (2564: 33) กล่าวว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ของโรงเรียนนั้น หมายถึง การแสดงออกถึงการวางแผนงาน การมีแนวทางการดำเนินงานไปสู่ เป้าหมาย มีจุดมุ่งหมายชัดเจนโดยการใช้ความรู้ ความสามารถ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ เป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต สามารถทำให้ ทุกคนมองเห็นและใฝ่ฝันใน จุดมุ่งหมายเดียวกัน และสามารถประยุกต์ใช้ประสบการณ์ในอดีตมาปรับปรุงอนาคตได้ โดยเน้น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นหลัก

สิริฉัตร รัตนสุวรรณ (2565: 37) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่เข้าใจถึงการ เปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน สามารถปรับประยุกต์ใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และ สามารถบูรณาการวิธีการหรือความรู้ใหม่ ๆ มาชักนำจูงใจให้บุคคลล้อยตามหรือปฏิบัติตาม เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและการมีส่วนร่วมของทีมงานในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและคณะกรรมการพัฒนาวิชาการของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำนวน 40 โรงเรียน ครูผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น 846 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1. 2568)

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำนวน 264 คน ได้มาโดย

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 607)

2. ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกตามสถานศึกษา จำนวน 40 โรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 โดยเป็นคำถามที่ครอบคลุมภาวะผู้นำทางวิชาการ 11 ด้าน จำนวน 45 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏวิทยาเขตยะลา เพื่อเสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยแบบสอบถามถึงสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 264 ฉบับ เพื่อขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับแบบสอบถามกลับคืน โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 – 20 ธันวาคม 2568

4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

2. ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยครูผู้สอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยรายข้อที่

ได้มาแปลผลตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2546) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายของแต่ละข้อและรายด้าน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ครูผู้สอน	
	n=264	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	83	31.44
หญิง	181	68.56
2.ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	148	56.06
10-20 ปี	89	33.71
เกินกว่า 20 ปี	27	10.23
3.ขนาดสถานศึกษา		
สถานศึกษาขนาดเล็ก	39	14.77
สถานศึกษาขนาดกลาง	187	70.83
สถานศึกษาขนาดใหญ่	38	14.39
รวม	264	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 264 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 68.56 และเป็นชาย จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.44 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 56.06 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน 10-20 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 ทำงาน และประสบการณ์การทำงานเกินกว่า 20 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.23 ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 รองลงมา เป็นขนาดเล็ก จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 14.77 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.39

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	n=264		ระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	4.41	0.53	มาก
2	ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	4.38	0.56	มาก
3	ด้านการนิเทศและการประเมินผลการสอน	4.42	0.44	มาก
4	ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	4.37	0.48	มาก
5	ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	4.44	0.45	มาก
6	ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	4.45	0.47	มาก
7	ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด	4.46	0.48	มาก
8	ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	4.37	0.50	มาก
9	ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.40	0.45	มาก
10	ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	4.39	0.47	มาก
11	ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	4.36	0.40	มาก
รวม		4.40	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$ และ S.D. = 0.47)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่าระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ ครูผู้สอนอาจเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีมาตรฐาน เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นพลวัตที่ไม่อาจหยุดยั้งได้ทั้งการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงความคิดค่านิยมของยุคสมัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องปรับตัวในการขับเคลื่อนในการบริหารจัดการศึกษาอีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของงานวิชาการและถือว่างานวิชาการเป็นงานที่สำคัญต่อสถานศึกษาและมีพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการมากขึ้นโดยมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาจากการบริหารงานวิชาการ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2565: 111) ได้สรุปไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์การบริหารงานด้านวิชาการยังลึกซึ่งเกี่ยวกับขอบข่ายงานด้านวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สามารถช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจรรยาบรรณที่ดีในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติรัตน์ ลูกเมือง (2564: 83) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชิน ประสานพันธ์ (2564: 77) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ แยมโกสม (2565: 79) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวุฒิชัย สุขสวัสดิ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ยะลา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวิจัยของปฐมพร ชาตะรักษ์ (2567: 68) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารโรงเรียน กำหนดเป้าหมายด้านวิชาการโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ผู้บริหารประเมินความต้องการของครูเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ การพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกช่วงชั้น

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนให้ครูนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานวิชาการของโรงเรียน

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารสังเกตการสอนอยู่เสมอ เช่น การเยี่ยมชั้นเรียนโดยใช้เวลาสั้น ๆ และไม่มีการกำหนดล่วงหน้า และไม่มีการบันทึก รองลงมาคือ ผู้บริหารชี้แจงให้เห็นถึงจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครู และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกันเพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน

4. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการติดต่อสื่อสารกับครูเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ กำหนดตัวบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน

5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารใช้ผลการทดสอบเพื่อจัดโครงการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมกับนักเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารใช้ผลการทดสอบเพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางด้านการเรียนของนักเรียน และจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุด คือ กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องเสียงหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเป็นการรบกวนหรือขัดจังหวะในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการสอนแทนเมื่อครูประจำชั้นประจำวิชาไม่มาทำการสอน และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่

7. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อจะให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและนักเรียนอย่างเต็มที่ รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสำรวจความต้องการของครูเพื่อกำหนดเป้าหมายงานวิชาการของโรงเรียน

8. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุด คือ ผู้บริหารยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ รองลงมาคือ ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ

9. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารสนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ แจกข่าวสารหรือเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้ครูได้ทราบอยู่เสมอ และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รองลงมาคือ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นหรือช่วงชั้น และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุดคือ จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการเพื่อจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน

11. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียนตามโอกาสต่าง ๆ อยู่เสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหารยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการดีเด่นโดยการประกาศเกียรติคุณหรือลงข่าวในหน้าวารสารของโรงเรียน และข้อที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำที่สุด คือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงการพัฒนาด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้มีดังต่อไปนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกช่วงชั้นและใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน

2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียนและพบปะครูให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน

3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกันเพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน และการกำกับดูแลสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามผลการเรียนที่คาดหวังของแต่ละสาระการเรียนรู้

4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดตัวบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน และใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้

5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางด้านวิชาการเรียนของนักเรียน ควรมีการจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว และพบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน

6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ และควรควบคุมดูแลเกี่ยวกับการสอนแทนเมื่อครูประจำชั้น ประจำวิชาไม่มาทำการสอน

7. ด้านดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลตรวจสอบความต้องการของครูเพื่อกำหนดเป้าหมายงานวิชาการของโรงเรียน และตรวจสอบความต้องการของนักเรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายงานวิชาการของโรงเรียน

8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ และตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ

9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำทักษะต่างๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ

10. ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลจัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการเพื่อจัดทำ และพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน และมีการประกาศเกณฑ์ต่างๆ ด้านวิชาการให้นักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

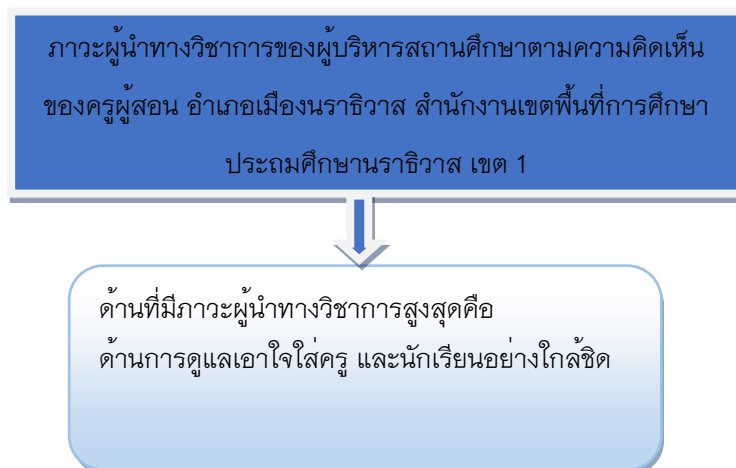
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่นโดยการประกาศเกียรติคุณหรือลงข่าวในวารสารของโรงเรียนและควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไปมีดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในประเด็นอื่น ๆ

องค์ความรู้ใหม่

จากโมเดลดังกล่าว ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อำเภอเมืองนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ระดับมาก ด้านที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงสุดคือ ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด

References

- กาญจนา สุระคำ. (2562). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จิรวดี ชูติพงศ์. (2562). **แนวทางการบริหารงานของโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชลนิชา ศิลาพงษ์. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชุตานกร มูลมณี. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ซัมซียะห์ เมาลิดิน. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณรงค์ชัย กุลพรพันธ์. (2565). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**. วิทยานิพนธ์ศึกษา-ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ณิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธีรวดี บินมะ. (2566). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นพมาศ ไทยภักดี และคณะ. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครูในโรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 11(12), 90-99.**
- นพรัตน์ แยมโกสุม. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตาชล บำรุงภักดี. (2563). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- เนติ มโนปัญญา. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาภรณ์ คุ่มทรัพย์. (2565). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปฐมพร ชาตะรักษ์. (2567). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปิยะดา ส่งเอียด. (2566). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1.** วารสารพุทธศาสตร์ มจร. อุบลราชธานี, 6(2), 511-526.
- พระวุฒิชัย สุขสวัสดิ์. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พนนิดา มิ่งมิตร. (2567). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.** วิทยานิพนธ์ศึกษา-ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พาตียะห์ เดบေး. (2562). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พิทักษ์ พันธุ์วาปี. (2562). **ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รอฮานิง อาแว. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.** สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิเชียร กันหาจันทร์ และคณะ. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของครูกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- วิรดา สมคำ. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- สรายุทธ สิมมาจันทร์. (2563). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. (2568). **รายงานเปรียบเทียบผลการ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2567-2568.** สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2569, จาก <https://www.narathiwat1.go.th/web/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). **แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง).** กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิริฉัตร รัตนสุวรรณ. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2.** สารนิพนธ์ศึกษา-ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สิริเมธ ทองสมนึก. (2562). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุชาติร์ ลูกเมือง. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุชิน ประสานพันธ์. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.** วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, 8(2) : 15-28.
- สุรเดช อุ้นเรือน. (2567). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา.** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อมรรัตน์ ไทรเมือง. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อรอุมา ไกล่ฝ่น และคณะ. (2566). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.** วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 20 (89), 79-91.
- อัปดุลรอห์มัน มะมิง. (2564). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Barth, R. (1990). **Improving school from within: teachers, parents and principals can make a difference.** San Francisco : Jossey-Bass Publishers.
- Blas and Blas. (1999). **Principals' instructional leadership and teacher development: teachers' perspective.** Educational Administration Quarterly, 35(3), 349-378.

-
- Campbell and, et al. (1971). **Education Administration**. New York: University of Michigan.
- Chell, J. (2001). **Introducing principal to the role of instructional leadership: A summary of master's project**. [Web Blog]. Available:<http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/95-14.html>. [2025, September 20].
- Davis and Thomas. (1989). **School management and organization; School supervision; Teachers; Classroom management**. United States: n.p.
- Glickman, C. D., Gordon, s. P. and Ross-Gordon, J. M. (2007). **Supervision and instructional leadership**. New York: Parson Educational.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill.
- Hallinger P., and Murphy, J. (1985). **Assessing the instructional management behavior of principals**. The Elementary School Journal. 86(2): 217-247.
- Heck, Ronald H. Terry J. Larsen and Geoge A. Marcoulides. (1990). **Instructional Leadership and School Achievement: Validation of a Causal Model**. Educational Administration Quarterly. 26(2) : 94-A.
- Hoy, W. and Miskel, C. (2001). **Educational Administration: Theory, Research and Practice**. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Jazzar, M. and Algozzine, B. (2007). **Keys to Successful 21st Century Educational Leadership**. Toronto: Pearson.
- Liu, Ching Jen. (1985). **An Identification of Principals' Instructional Leadership Behaviors in Effective High School**. [Web Blog]. Available: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED291138.pdf>. [2020, June 23].
- Mc Ewan, E. K. (1998). **Seven Steps to Effective Instructional Leadership**. California: Library of Congress.
- Seyfarth, J. T. (1999). **The principal : New leadership for new challenger**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Wildy, H., and Dimmock, C. (October 1993). **Instructional leadership in Primary and Secondary Schools in Western Australia**. Journal of Educational Administration. 31(2): 34.